

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marcely Kučerové a soudců Mgr. RNDr. Jany Zaoralové a JUDr. Jana Pavlíčka v právní věci

žalobkyně: **E. N.**, narozena dne xxx
bytem xxx, Rakouská republika
zastoupená advokátem Mgr. Ondřejem Tejnorou
sídlem Janáčkovo nábřeží 139/57, 150 00 Praha 5

proti

žalovanému: **HLAVNÍ MĚSTO PRAHA**, IČO 00064581
sídlem Mariánské náměstí 2/2, 110 01 Praha 1
zastoupený advokátem JUDr. Janem Nemanským
sídlem Těšnov 1059/1, 110 00 Praha 1

o určení neexistence vlastnického práva, k odvolání žalobkyně proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 17. června 2020, č. j. 70 C 163/2019-110,

takto:

- I.** Rozsudek soudu I. stupně se **potvrzuje**.
- II.** Žalobkyně je povinna zaplatit žalované na náhradu nákladů odvolacího řízení 4.114 Kč, do tří dnů od právní moci rozsudku, k rukám advokáta JUDr. Jana Nemanského.

Odůvodnění:

1. Soud I. stupně zamítl žalobu s návrhem na určení, že žalovaný není vlastníkem podílu v rozsahu ideální jedné poloviny pozemku parcelní číslo xxx – zahrada o výměře 830 m², zapsaného u Katastrálního úřadu pro hl. m. Prahu, katastrální pracoviště Praha, na LV č. xxx pro k. ú. Xxx, obec

Shodu s prvopisem potvrzuje N. W.

Praha (výrok I.), dále zamítl žalobu na uložení povinnosti žalované zdržet se právních jednání i procesních úkonů směřujících k zápisu svého vlastnického práva k pozemku uvedenému ve výroku I. do Katastru nemovitostí na základě rozhodnutí odboru výstavby v ONV v Praze 4 - Nuslích ze dne 25. 11. 1966, čj. 22490/66-výst./DK/V (výrok II.) a uložil žalobkyni povinnost zaplatit žalované na náhradu nákladů řízení 16 456 Kč k rukám jejího právního zástupce do tří dnů od právní moci rozsudku (výrok III.).

2. Takto soud I. stupně rozhodl v řízení o žalobě, již žalobkyně uplatnila shora uvedené nároky na základě tvrzení, že byla na základě tržové smlouvy ze dne 26. 4. 1949 zapsána do pozemkových knih jako vlastníka id. 1/2 pozemku č. parc. xxx, k. ú. Xxx, obec Praha, a dosud je v katastru nemovitostí zapsána jako jeho vlastníka, a že žalovaná její vlastnické právo zpochybňuje, odvolávajíc se na rozhodnutí Odboru výstavby ONV v Praze 4 - Nuslích, ze dne 25. 11. 1966, č. j. 22490/66, jímž mělo dojít k vyvlastnění podílu žalobkyně, aniž byla změna vlastnictví v té době zapsána do evidence nemovitostí. Žalovaná prosazuje názor o vyvlastnění pozemku ve prospěch státu formou návrhu podaného ke Katastrálnímu úřadu pro Hl. m. Praha na provedení záznamu svého vlastnictví na základě rozhodnutí Odboru výstavby ONV v Praze 4 - Nuslích, ze dne 25. 11. 1966, č. j. 22490/66, o vyvlastnění, ve spojení s § 1 odst. 1 zákona č. 172/1991 Sb., o přechodu některých věcí z majetku České republiky do vlastnictví obcí. Žalobkyně sporuje platnost vyvlastnění námitkou, že jí příslušné rozhodnutí nikdy nebylo doručeno a nenabýlo právní moci.
3. Žalobkyně vymezila svůj naléhavý právní zájem na požadovaném určení, že žalovaná není vlastníkem předmětného spoluvlastnického podílu na pozemku, tvrzením, že žalovaná opakovaně podává návrhy na vklad svého vlastnického práva k předmětnému spoluvlastnickému podílu do katastru nemovitostí, argumentujíc shora specifikovaným rozhodnutím o vyvlastnění. Důvodnost požadavku na negativní určení práva vyvozuje s odkazem na závěry usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 1. 2019, sp. zn. 26 Cdo 2147/2018.
4. Soud I. stupně v této věci s mezinárodním prvkem, daným skutečností, že žalobkyně má obvyklé bydliště v Rakouské republice, dovodil výlučnou mezinárodní příslušnost soudů České republiky k projednání a rozhodnutí věci podle čl. 24 odst. 1 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. 12. 2012, o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech, když pozemek se nachází na území České republiky. Podle § 69 odst. 1 zákona č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém, aplikoval české právo.
5. Soud I. stupně zjistil tento skutkový stav: Žalobkyně je v katastru nemovitostí zapsána jako vlastníka ideální jedné poloviny pozemku parcelní číslo xxx, k. ú. Xxx, obec Praha - zahrada o výměře 830 m². Zápis vlastnického práva žalobkyně je zpochybňován žalovanou s odvoláním na rozhodnutí Odboru výstavby ONV v Praze 4 - Nuslích, ze dne 25. 11. 1966, č. j. 22490/66, o vyvlastnění.
6. Právní posouzení: Soud I. stupně zamítl určovací žalobu pro nedostatek naléhavého právního zájmu na určení právního vztahu podle § 80 o. s. ř. S odkazem na judikaturu Nejvyššího soudu České republiky reprezentovanou rozhodnutími sp. zn. 22 Cdo 1052/2005 a sp. zn. 22 Cdo 2589/98, vyložil, že žalobkyně nemá na negativním určení naléhavý právní zájem, neboť vydáním požadovaného rozhodnutí by se právní postavení žalobkyně nijak nezměnilo; určení, že žalovaná není vlastníkem předmětného pozemku, není způsobilé odstranit situaci, kdy je vlastnické právo žalobkyně zpochybňováno, neboť z negativního určení vlastnictví žalované nevyplývá jistě, kdo je skutečným vlastníkem pozemku. Naopak pozitivní určení by její vlastnictví ke dni vydání rozhodnutí závazným způsobem deklarovalo, a řešilo by tudíž do té doby sporné vlastnické vztahy mezi účastníky řízení. Soud I. stupně dále uvedl, že žalobkyně byla poučena o možnosti domáhat se (pozitivního) určení svého vlastnictví, avšak nevyužila možnosti navrhnout změnu žaloby.
7. Soud I. stupně zamítl rovněž žalobu s návrhem, aby se žalovaný v souladu s § 1042 o. z. zdržel právních jednání i procesních úkonů směřujících k zápisu svého vlastnického práva k pozemku do Katastru nemovitostí na základě rozhodnutí Odboru výstavby ONV v Praze 4-Nuslích, ze dne 25. 11. 1966, č. j. 22490/66, o vyvlastnění. Uzavřel, že jednání žalovaného, které spočívá využití

procesních prostředků k prosazení svého názoru, že mu svědčí vlastnické právo k pozemku, nelze podřadit pojmu rušení pokojného výkonu vlastnického práva žalobkyně k předmětnému pozemku, neboť tím není omezena ani jedna ze složek suverénního výkonu jejího vlastnického práva.

8. O nákladech řízení bylo rozhodnuto podle § 142 odst. 1 o. s. ř. ve prospěch plně úspěšné žalované.
9. Tento rozsudek soudu I. stupně napadla žalobkyně v celém rozsahu včasným a přípustným odvoláním. Odvolací důvody podřadila ustanovení § 205 odst. 2 písm. g) o. s. ř. (rozhodnutí soudu prvního stupně spočívá na nesprávném právním posouzení věci).
10. Žalobkyně vytýkala soudu I. stupně nesprávnost právního závěru, že pouze pozitivní určení vlastnického práva k pozemku je způsobilé závazným způsobem ke dni rozhodnutí deklarovat vlastnický právní vztah k pozemku. Namítala, že jako vlastník pozemku, kterému svědčí řádný zápis v katastru nemovitostí, je zákonem chráněna a nemůže být nucena k podávání žaloby, kterou bude žádat o nové založení svého (již založeného) vlastnického práva. Rozhodovací praxe soudů ve vztahu k § 80 o. s. ř. dovozuje, že neexistuje naléhavý právní zájem na určení vlastnického práva jediného v evidenci zapsaného vlastníka. Pokud byl naléhavý právní zájem zapsaného vlastníka na určení jeho vlastnictví k nemovitosti shledán, jednalo se o výjimečný případ (rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 23. 11. 2009 sp. zn. 22 Cdo 4264/2007), kdy bylo nabyté právo k nemovitosti kvalifikovaně zpochybňováno převodcem, a nebyl dán důvod k žalobě na plnění. Vůči opakovaným pokusům žalované o změnu zápisu vlastnictví k pozemku však postačí takové opakované jednání zakázat. Z uvedených důvodů žalobkyně navrhla, aby odvolací soud rozsudek soudu I. stupně zrušil a věc vrátil soudu I. stupně k dalšímu řízení.
11. Žalovaná ve vyjádření k odvolání navrhla potvrzení rozsudku soudu I. stupně, s tím, že právní názor soudu I. stupně, že za daných okolností nemá žalobkyně naléhavý právní zájem na negativním určení vlastnictví k nemovitosti, je v souladu s dosud ustálenou soudní praxí, reprezentovanou rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 28. 5. 2003, sp. zn. 22 Cdo 767/2002, a usnesením ze dne 27. 11. 2013, sp. zn. 29 Cdo 3431/2015. Naopak z usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 11. 2009, sp. zn. 22 Cdo 4264/2007, vyplývá právní závěr, že naléhavý právní zájem na určení vlastnictví může mít i osoba zapsaná v katastru nemovitostí jako vlastník.
12. Odvolací soud přezkoumal napadený rozsudek a řízení mu předcházející podle § 212 a § 212a o. s. ř., aniž nařizoval jednání, když účastníci s tímto postupem souhlasili (§ 214 odst. 3 o. s. ř.); dospěl k závěru, že odvolání žalobkyně není důvodné.
13. Odvolací soud vycházel z odvoláním nezpochybněného skutkového stavu, zjištěného soudem I. stupně.
14. Podle § 80 o. s. ř. určení, zda tu právní poměr nebo právo je či není, se lze žalobou domáhat jen tehdy, je-li na tom naléhavý právní zájem.
15. Určovací žaloba podle § 80 o. s. ř. je preventivního charakteru a má místo tam, kde je možné její pomocí eliminovat stav ohrožení práva či nejistoty v právním vztahu, a k příslušné nápravě nelze dospět jinak, nebo když účinněji než jiné procesní prostředky vystihuje obsah a povahu daného právního vztahu a právě jejím prostřednictvím lze dosáhnout úpravy, představující určitý právní rámec, který je zárukou odvrácení budoucích sporů. Nelze-li v konkrétním případě očekávat, že je určovací žaloba bude plnit, nebude ani splněna podmínka naléhavého právního zájmu, přičemž platí, že takový závěr je podmíněn též tím, z jakých právních poměrů žalobce vychází, jakého konkrétního určení se domáhá a vůči komu žaloba o určení směřuje (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. prosince 2002, sp. zn. 30 Cdo 1332/2002).
16. Odvolacímu soudu je známo, že Ústavní soud České republiky např. v nález ze dne 11. července 2017, sp. zn. I. ÚS 1440/14 vyložil (byť k naléhavému právnímu zájmu na určení neplatnosti smlouvy), že ne vždy postačí k ochraně práv žaloba na plnění a že někdy je nevyhnutelné postavit právo či právní vztah najisto, a to i cestou negativní určovací žaloby. Lze si jistě představit situace,

kdy (byť spíše výjimečně) žalobce může mít i na podání negativní určovací žaloby naléhavý právní zájem ve smyslu § 80 o. s. ř., věci je však třeba řešit na základě jejich individuálních okolností.

17. Žalobkyní citované rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 22. 1. 2019, sp. zn. 26 Cdo 2147/2018, které připouští naléhavý právní zájem na negativním určení, se týkalo žaloby a na určení důvodnosti námitek vznesených ve stavebním řízení, podané u soudu na základě postupu stavebního úřadu podle § 137 odst. 2 a 3 zákona č. 50/1976 Sb., stavební zákon. Taková žaloba však není určovací žalobou, kterou by bylo možno podřadit pod ustanovení § 80 o. s. ř., nýbrž šlo o jinou, v § 80 o. s. ř. neuvedenou, žalobu.
18. Soud I. stupně v daném případě vycházel ze závěrů, k nimž dospěl Nejvyšší soud při řešení otázky naléhavého právního zájmu na negativních určovacích žalobách ve vztahu k nemovitému majetku, tj. že „pozitivní určení vlastnického práva má přednost před negativním určením (že žalovaný není vlastníkem sporné nemovitosti), protože z negativního určení nevyplývá, kdo je skutečným vlastníkem nemovitosti, a skutečným vlastníkem může být i osoba „třetí“ (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 6. 6. 2000 sp. zn. 22 Cdo 2589/98, ze dne 23. dubna 2003, sp. zn. 22 Cdo 1875/2002).
19. Ani odvolací námitky však neodůvodňují závěr, že je třeba takto již vyřešenou právní otázku posoudit jinak. Výjimečný případ, kdy je pozitivní určení vlastnictví osoby zapsané v katastru jako vlastník obecně způsobilé odstranit stav nejistoty v právních vztazích, představuje situace, která nastala v dané věci, kdy je zápis vlastnického práva žalobkyně k předmětnému pozemku v katastru nemovitostí, který má původ v pozemkových knihách, zpochybňován tvrzením existence vyvlastňovacího titulu, vzniklého v mezidobí od zrušení konstitutivnosti zápisů do pozemkové knihy občanským zákoníkem č. 141/1950 Sb. a uzavřením pozemkových knih v důsledku přijetí zákona č. 22/1964 Sb., o evidenci nemovitostí, a zřízením katastru nemovitostí zákonem č. 344/1992 Sb., tzv. katastrální zákon, s platností od 1. 1. 1993. Žalobkyně se mylí, pokud dovozuje, že takto by se jednalo o „nové založení již založeného vlastnického práva“, neboť určovací výrok má deklaratorní povahu.
20. V daném případě je nepochybné, že vydání požadovaného určovacího rozsudku, že žalovaná není vlastníkem pozemku, naopak nikterak neutvrdí zápis vlastnických práv žalobkyně v katastru nemovitostí a že nemůže představovat ani účinnou prevenci proti zpochybňování jejího vlastnického práva třetími osobami. Určení, že žalovaná není vlastníkem pozemku, nemůže vyřešit ani dlouhodobé spory mezi žalobkyní, již svědčí zápis vlastnického práva k pozemku, a vlastníky jednotek v domě na sousedním pozemku p. č. xxx, k. ú. Xxx, obec Praha, o vydání bezdůvodného obohacení za užívání předmětného pozemku (srov. např. věc Obvodního soudu pro Prahu 4, sp. zn. 56 C 224/2017).
21. Z uvedených důvodů je správný závěr soudu I. stupně, že nelze očekávat, že negativní určení vlastnického práva žalované k předmětnému pozemku bude nástojem nastolení právního rámce, který je zárukou odvrácení budoucích sporů, a proto není splněna ani podmínka naléhavého právního zájmu.
22. Vůči rozhodnutí soudu I. stupně o žalobě s návrhem na uložení povinnosti žalované zdržet se právních jednání směřujících k dosažení zápisu svého vlastnického práva k pozemku odvolatelka nevznesla žádné konkrétní námitky; odvolací soud proto pouze obecně uvádí, že právní závěry soudu I. stupně jsou v souladu s ustálenými závěry soudní praxe.
23. Vzhledem k tomu, že rozhodnutí soudu I. stupně lze z výše uvedených důvodů hodnotit jako věcně správné, odvolací soud rozsudek soudu I. stupně podle § 219 o. s. ř. potvrdil.
24. O nákladech odvolacího řízení bylo rozhodnuto podle § 224 odst. 1, § 142 odst. 1 o. s. ř.; úspěšná žalovaná má právo na náhradu nákladů řízení, jejíž výše byla určena jako součet odměny advokáta za jeden úkon právní služby (vyjádření k odvolání) z tarifní hodnoty 50 000 Kč, v sazbě 3 100 Kč za jeden úkon (§ 9 odst. 4 písm. b/, § 7 bod 5 AT), tj. 3 100 Kč, náhrady hotových výdajů advokáta

paušální částkou 300 Kč za jeden úkon (§ 13 odst. 4 AT), tj. 300 Kč, a náhrady za DPH v sazbě 21 % ve výši 714 Kč, celkem 4 114 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat dovolání k Nejvyššímu soudu ČR, do dvou měsíců od doručení rozhodnutí, prostřednictvím soudu, který rozhodoval v prvním stupni, a to pouze z důvodu, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak (§ 237, § 239 a § 240 odst. 1 o. s. ř.).

Praha 16. října 2020

JUDr. Marcela Kučerová v. r.
předsedkyně senátu